

Hipolit

Hipolit je bio sin Tezeja i Antiope, kraljice Amazonki. Od svoje majke nasledio je odanost Artemidi, boginji čednosti i lova. Kada joj je, jednom prilikom, sagradio hram u Trezenu, Afrodita, boginja ljubavi, se našla uvređenom i odlučila je da mu se osveti. Navela je Fedru, njegovu mačehu, da se zaljubi u Hipolita. To joj i nije bilo teško: Fedra je nasledila mnoge perverzne sklonosti od svoje majke Pasifaje, kretske kraljice. Hipolit je druga verzija ove tragedije. U prvoj verziji, Fedri (nije sačuvana) Hipolit odgovara na ljubav svoje mačehe. Pretpostavlja se da je Euripid bio žestoko kritikovan zbog preslobodnog odnosa prema toj temi, pa je možda i to bio povod za nastanak ove, reklo bi se, prečišćene verzije.

LICA:

Afrodita, božica ljubavi
Artemida, božica lova
Tesej, kralj atenski
Fedra, žena njegova
Hipolit, sin Tesejev, pastorak Fedrin
Starac, sluga Hipolitov
Glasnik
Dvorkinja, Fedrina
Zbor, gospođe trezenske

Družba Hipolitova, sporedni zbor

ČIN PRVI

(Kraljevski dvor u Trezenu. Pred njim stoji kip Afrodite i Artemide, a pred svakim kipom žrtvenik)

Afrođita

Na zemlji, nebu znadu mene božicu,
O meni zbole, - mene zovu Kiprankom./1/
Od ljudi, što od Ponta/2/ sve do Atlanta
Prebivaju i sunca zrake gledaju,
Ja cijenim one, moju štono štuju vlast,
A rušim svakog, tko me sreta s prezirom.
Ta ima dašto i u roda božjeg to,
U duši da se veseli, kad ga štuje svijet.
Dokazat brzo istinu ču riječi tih.
Sin Tesejev - Amazonka ga porodi, -
Hipolit, taj gojenac sveca Piteja,
Od građana u kraju ovom trezenskom
Baš jedini me krsti boštgom najgorim,
Brak odbija, o svadbi neće da čuje,
A Feba sestru, Zeusa kćer - Artemidu
On časti, za najveću drži boginju
I u šumi zelenoj vijek je s djevicom
I s brzim psima grabi zemlji divljač on, -
U društvo zađe veće, no što ljudsko je.
No zavist ne muči me s tog. Pa zašto bi?
Al' što on meni zgriješi, za to ču se ja

Hipolitu osvetit evo danas još, -
Sve davno smislih, truda mnogo ne treba.
Iz dvora Pitejeva jednom stiže on
Pandionovoj zemlji,/3/ vidjet, redit se
U tajne svete htjede./4/ Žena očeva,
Da - dična Fedra vidje ga, i srce joj
Tad žarom silnim s moje planu odluke.
I prije no u Trezen 'vamo došla je,
Do Paladine stijene/5/ ona Kipranki
Hram diže, ovoj evo zemlji na pogled.
Tim ljubav otkri, reče, za Hipolita
Da odsad ondje stoji zavjet božici.
Kad Tesej zemlju Kekropovu/6//ostavi -
Rad ljage, krvi Palantida, ode on/7/ -
I vamo u zemlju sa ženom dojedri,
A reče, godinu će dana od kuće
Izbivat, muče venut stade jadna tad;
Sve stenje, žalac čežnje probada joj grud,
Za bolju njenu ne zna nitko u kući.
Al' ljubav joj ovako propast ne smije.
Sve Teseju ču odat. Saznat će se to.
I dušmanina moga, tog mladića će
Pogubit kletvam' otac. Ta sveg mora kralj -
Posidon Teseju obreče jednom dar,
Tri želje da će stalno ispunit mu bog.
I Fedra gubi, ali dično, život svoj.
Do nesreće mi njene nije toliko,
Te s' ne bih osvetom dušmanma svojijem
Osvetila i srcu svom ugodila.

Al' Tesejeva sina gle - Hipolita!
On s lova, s muke svoje, ide, dolazi.
Uklonit će se, maknut s ovog mjesta sad.
S njim idu sluge, brojna čeljad; prate ga
I pjesmom slave božicu Artemidu.
On ne zna, Hadu da su vrata otprta,
I zadnji put da sada gleda svjetlo to.
(Nestane je. Dolazi Hipolit u lovačkom odijelu s vijencem
cvijeća poljskoga u ruci. S njime su sluge u lovačkoj odori.
Kreću do oltara Artemidina i pjevaju.)

Hipolit
Hajd' za mnom, za mnom i pojte
Nebeskoj Zeusovoj kćeri
Artemidi, okrilju našem!

Družba
Gospođo, gospođo uzvišena,
Oj Zeusa čedo!
Zdravo, zdravo, Artemida,
Kćeri Lete i Zeusa nam,
Djevo od svih najljepša!
Na nebesim' visokim
U zlatnom dvoru Zeusovu,
Rode dični, stoluješ.
Zdravo da si, Artemida,
Najljepša, najljepša od svih
Na Olimpu djevica!

Hipolit

(polaže vijenac na žrtvenik)

Gle tebi, Gospo, vijenac nosim pleteni.

Na livadi ga nekošenoj savih ja;

Nit pastir ima srca ondje stado past.

Nit tace je se gvožđe/^{8/} samo pčelica

Ledinom leti netaknutom, proljetnom.

Stid vrtlar jeste, rosom topi potočnom.

Brat može samo prirođena nedužnost,

Bez nauka u duši što se vriježi nam,

A srcu grješnu trgat nije slobodno.

Al', Gospo draga, daj iz ruke pobožne

Za zlatnu kosu svoju primi nakit sad!

Ta od smrtnika samo meni dan je dar

Te drug sam tebi, riječju riječ ti uzvraćam

I glas tvoj slušam, al' ti lica ne vidim.

A kako živjet počeh, 'nakav bio kraj!

(Hoće da ide u dvor)

Starac

(stupi iz družbe i zakrči mu put)

Zvat treba, kneže, gospodare bogove, -

Al' bi li prihvatio dobar savjet moj?

Hipolit

Baš rado, - ama ne bih bio pametan.

Starac

Pa znadeš li, u ljudi da je običaj -

Hipolit

Ma ne znam. Što me to i pitaš sada ti?

Starac

Na prkos, neprijaznost svak da mrzi svet?

Hipolit

Pa s pravom. Čiji prkos nije mrzak nam?

Starac

A ima F u prijazna dragost nekakva?

Hipolit

Jest, silna, - malen trud je, dobit velika.

Starac

U bogova je l', misliš, tako isto baš?

Hipolit

Jest, vrijedi P u nas smrtnih zakon besmrtnih.

Starac

Što onda ne klanjaš se boštvu svetom ti?

Hipolit

A kojem? Pazi, usta da ti ne zgriješe!

Starac

(pokazuje na kip Afroditin)

Toj - Kipranki, pred vratim' što ti стоји tu.

Hipolit

(nehajno mahne rukom na pozdrav)

Nju izdaleka pozdravljam, - još čist sam ja.

Starac

Al' uzvišena, slavna je kod ljudi baš.

Hipolit

Svak drugom voli bogu ili čovjeku.

Starac

Um imaš, kakav trebaš, - sretan da si mi!

Hipolit

Bog noću silan ne mili se meni baš.

Starac

Moj sinko, bozim' treba iskazivat čast.

Hipolit

(okrene se naglo družbi)

Hajd', pratnjo moja, - u dvor sada pođite.

Za zalogaj se brin'te! Poslije lova je

stol krcat slast. I konje vama češat je,

ler poslije jela pod kola ču upreć ih

gonit, vježbat ču ih, kako liči to.

(Družba odilazi, a on na polasku dobaci starcu)
A tvojoj Kipri „zbogom" velim punoput.

Starac

(čeka, pa kad je sam, stupa pred žrtvenik Afroditin)
A ja - za mladim nije meni povest se,
A mislim, zborim, kako veće smije rob
Pomolit ću se tu pred kipom tvojijem.
Oj Gospo Kipranko! A valja da prostiš.
Kad sa mladosti srce naglo nosi tko
I ludo zbori. Takva slušat nemoj ti!
Od ljudi treba da su bozi trjezniji.
(Otide. Dolazi zbor gospoda trezenskih)

Zbor

Vodu, more/9/ sipa
Hrid, kamen - tako kaže svijet, -
S brda vrutak, živa kap
Vijek vrč za vrčem puni.
Milu drugu imah tu, -
Bagreno rublje prala
U romon-potoku,
A po grebenu stijene žarke
Do mora ona rastirala.
Prvi od nje meni dođe glas,
Gospa da mi gine, -
Na krevet tijelo pripe bol.
U kuću se zavuče,
A plavu glavu krije

Koprena joj tanahna.
Treći već, čujem, danak
Demetrin sveti dar/10/
Od usta odbija božanskih;
Rad tajnog jada stići želi
Nesretnome kraju smrti sad.
Mlada, bog te smami, tjera -
Il' Hekata il' Pan-bog
Il' Korihanti sveti
Il' sama Mati gorska./11/
Il' Artemidi lovki onoj.
Ti žrtve ne prikaza.
Pa s grijeha mi toga stradaš i gineš sad.
A k žalu, trezenskom prudu
Kad valjaju se vali.
Tad u viru ide ona.
Muža l', Erehtida/12/ glavu.
Potomka oca slavna.
Ljubav tajna u domu
Mami, srcu tvome grabi?
Il' Krećanin iz domaje
U luku stiže, prista
A pomorac svaki mio je njozni gost.
Glas nosi kaljici našoj.
A tuga, jad joj steže
Grudi, nju o krevet veže?
Sa gorkim udesom se ženskim
Nesretni očaj teški
Il' društvu naći voli, --

S boli, s tlapnja on se rada.
I mojim grudma pirnu vjetrić takav, -
Stog nebesku zaštitnicu
Artemidu, Gospu luka.
Znah zazivat; ona s bozim' vazda meni
Mila, draga dođe.

Zborovođa
Gle, dvorkinje stare pred vratima eno!
I gospodu amo nose iz dvora.
Oblačak se mrski nad obrvam' širi.
Za čime joj duša očito čezne?
Što propade tijelo?
Štol' kraljici lice izgubi boju?
(Fedru na počivaljci nose sluškinje.
Dvorkinja motri bolesnu gospodju)

ČIN DRUGI

FEDRA, DVORKINJA, ZBOR

Dvorkinja
Oj nevolja ljudskih, groznih bolesti!
A što će da činim? Što da ne činim?
Tu sunce te grijе, nebo gle sjaji!
Izvan kuće veće krevet ti stoji. -
Na nj bolest te svali.
Ta ovamo doći sva želja te bješe,
Ai; brzo ćeš opet za odajom čeznut.

Jer brzo si sita, ne znaš veselja.

Što imaš, to ne mili s' tebi: što nemaš,

To draže se čini.

(Okrene se)

Bolovat je bolje negoli dvorit.

Jednostavno ono je, složeno ovo, -

Ta srcu je žalost, rukama muka.

Sav život je ljudski žalostan, tužan,

I od muke nema počina nikad.

Da, ima ti život ljepši od ovog,

Ali" mrakom je zavit, magle ga kriju.

Svom zaista dušom grlimo ovaj.

Na zemlji što ovdje blijeskom nam bliješti.

Jer drugog života onog ne znamo.

Nit potvrde ima za ono pod zemljom.

Već priče nas puste zanose 'nako.

Fedra

Ded diž'te mi tijelo, ispravke glavu.

Jer udi me, zglobovi izdali, drage!

Poduprite, djeve, ruke mi teške!

Oh, glavu mi rubac pritiše kruto,

De skidaj gal! Kosu niz pleći pusti!

Dvorkinja

Ali' strpi se, dijete! Tijelom se nemoj

Sad bacati ljuto!

A lakše ćeš s mirom i jakijem srcem

Podnosititi, trpjet boleštinu svoju.

Ta mučit se, patit to udes je ljudski.

Fedra

Ao!

Oh, da mi je samo iz vreoca rosna
Sad zagrabit gutljaj vodice bistre
I da mi je gdjegod leći pod jagnjed.
Na tratinu bujnu se spustit, počivat!

Dvorkinja

Što govorиш, kćerce?

Ta valjda nećeš pred svijetom zborit
I tovarit riječi plod vrućice ljute?

Fedra

(naglo skoči)

Hajd' .vod' te me u goru! U šumu 'namo,
U borik bih rado. kud paščad se skice.

Što zvijerju je zator

I jelena šara napada bijesno.

Ja, bora mi, žudim viknuti pseta

I u ruku uzet oštror'to kopljje

I uz plavu kosu tesalskom strijelom

Zamahnut i bacit.

Dvorkinja

A kakva te. dijete, popade želja?

Pa što će i tebi briga sad sa lov?

Što srce te vuče do vode, na vrutak?

Ta eno pod kulam' rosan brežuljak, -
Napitka će ondje za te se naći.

Fedra

Artemida, Gospo žala nam morskog
I mjesta, gdje vježba se, topoće ždrebadi!
Oh, da mi se stvorit u dolovim' tvojim
I venetsku/13/ ždrebadi ravnat i gonit!

Dvorkinja

Riječ kakvu bez uma izusti opet?
Čas u goru u lov poći mi žudiš.
Čas opeta čežnja obuzima tebe
Za ždrebadi dolje na suhome pijesku.
Tu proročkog duha velikog treba.
Da boga nam kaže, što s puta te krenu
I pamet ti. dijete, pomuti, smete.

Fedra

(opet se spusti na počivaljku)
Ojadne li mene! Što stvorih, učinih!
Kud pameti nesto one mi zdrave?
Poludjeh, - rad božeg padoh prokletstva!
Ao meni jadnoj!
Oh, zastri mi, majo, opeta glavu.
Jer sram me je onog, što maločas rekoh!
Daj zastin! Suza iz oči se krade,
A rumen mi stida u obraze bije.
Ta k svijesti se vratit to boli i peče,

A bijeda je grozna mahnitu biti.
Al' opet je bolje bez svijesti zgnut.

Dvorkinja

Pa zastirem, ali kada će meni
Grob pokriti tijelo?
Dug život ti mene mnogome uči.
Vez ljubavi srednje nas bi smrtnike
Vijek jednoga s drugim morao vezat.
Ne mozak nam, dušu dokraja točit.
Čvor ljubavi lako bi riješit se moro.
Da možeš popusti il' jače ga stegnut.
Al' jedna da duša za dvije se pati.
To breme je teško, - tako se i ja
Rad gospode kinjim.
Prekomjerne brige za život - to kažu -
Baš jadom će roditi prije no slaću
I sa srećom nikad složit se neće.
Stog krajnju ču krajnost hvaliti manje
Od trijeznosti trijezne,
I uza me svi će pametni pristat.

Zborovođa

Oh, bako, vjerna dado Fedre kraljice.
Da - vidim evo tešku njenu nevolju,
Al' kakva joj je bolja, nije jasno nam.
Od tebe bismo rade za nju saznat, čut.

Dvorkinja

Za uzrok ne znam, neće da mi kaže ga.

Zborovođa

A kakav bješe njoj početak jada tih?

Dvorkinja

Zaludu pitaš. Ona šuti o svem tom.

Zborovođa

Ah. kako joj je tijelo slabo, satrto'

Dvorkinja

A kako ne, kad treći dan je bez jela!

Zborovođa

Zar rad bolesti? Ili želi, smjera mrijet?

Dvorkinja

Mrijet želi. glađu misli pretrć žica nit.

Zborovođa

Ti čudo reče, gleda l' s mirom muž joj to.

Dvorkinja

Jad taji ona, ne kaže mu svoju bol.

Zborovođa

Zar ne vidi. u lice kada gledne joj?

Dvorkinja

Baš ode nekud na put iz te zemlje on.

Zborovođa

A silom ne siliš je. kušaš, trsiš se.

Da za bol, smutnju duše njene saznaš što?

Dvorkinja

Ma sveg se latih, zalud bješe sav mi trud.

Al' neću ni ovako prestat, kanu se.

Na svoje oči da se i ti uvjeriš.

Za gospu bolnu kako zabrinuta sam.

(Fedri)

Nas obje, drago dijete, riječi predašnje

Zaboravimo. -- ti mi bud' veselija,

Izvedri čelo, čudi boljoj utri put,

A ja ču - ta zabasah, ti me zavede

Okrenut, boljim tebe svjetom svjetovat!

Bol boluješ li ljutu s tajnog nekog zla.

Gle, žene tu su, bolest one smirit će.

Muškarcu ako otkrit valja nevolju,

De kazuj, ljekara da tebi zovnemo!

No? Zašto šutiš! Šutjet ne bi smjela sad.

Već, dijete, ne zborim li pravo, pobij me

Il' savjet, ako jeste dobar, prihvaćaj!

Daj reci koju, gledni amo! Jadna ja!

(Zboru)

Zaludu, gospe, muku ovu mučimo.

Daleko smo, ko prije; niti onda je
Riječ ganu niti sada ona sluša je.

(Fedri)

Al' opet znadi - poslije jače prkosí
No more bijesno! - ako umreš, djecu ces
Ti izdat, neće sjest na prijesto očinski.
Jest viteške mi kraljice Amazonke.
Što djeci tvojoj gospodara porodi!
Kopilan, junak to je, ti ga dobro znaš,
Hipolit

Fedra

(trgne se i ustane)

Ao meni!

Dvorkinja

Zar te dira to?

Fedra

Oh, majko, ubi me! Ah, boga t', molim te.
Tog čovjeka mi nemoj više pominjat!

Dvorkinja

Zar vidiš? Razumna si, al' kraj razuma
Ne'š za djecu da mariš, život spaseš svoj.

Fedra

Ja volim djecu, al' mi udes buran je.

Dvorkinja

Je li, dijete, ruka tebi čista od krvi?

Fedra

Da, ruka je čista, al' mi srce kalja jad.

Dvorkinja

Zar bijeda, čini kakve dušmanina tvog?

Fedra

Bez svoje, moje volje dragi ništi me.

Dvorkinja

Zar Tesej se grjehom kakvim o te ogriješi?

Fedra

Ne ugledao mene pred njim grješnu svijet!

Dvorkinja

Al' kakva to strahota u smrt goni te?

Fedra

Sagriješil daj mi! Ne tiče se tebe grijeh.

Dvorkinja

(baci joj se pred noge)

Al' s voljom ne dam, - ti me smjeraš ostavit.

Fedra

Što radiš? Zar me siliš? Ruku hvataš mi?

Dvorkinja
I koljena ti, - nikad neću pustit te!

Fedra
Jad - jad će, jadna, kada saznaš, to ti bit!

Dvorkinja
Jad veći ima l' za me, nego gubit te?

Fedra
Al' ubit ćeš me, - djelo meni na čast je.

Dvorkinja
Zašt' onda tajiš? Ne molim li s pravom ja?

Fedra
Iz ružnog plemenito stvorit mislim ja.

Dvorkinja
Zar nećeš, ako kažeš, izač časnija'.?

Fedra
Otiđi, boga t', moju pusti desnicu!

Dvorkinja
Ne, neću, dara kad mi ne daš dužnoga! /14/

Fedra

Pa dat ču, - stid me odanosti srca tvog.

Dvorkinja

(ustaje)

Već šutim, - a na tebi zborit sad je red.

Fedra

Oh, jadna mati, kakva ljubav svlada te!

Dvorkinja

Zar ona k biku /15/ dijete? Što li misliš ti?

Fedra

I ti mi, sestro jadna, ljubo Bakhova. /16/

Dvorkinja

A što je tebi, dijete? Grdiš rod si svoj?

Fedra

I treća evo ja sad ginem kukava.

Dvorkinja

Sve jeza hvata me. Kud riječ ti zabrazdi?

Fedra

Već davno, ne odskora ja sam nesretna.

Dvorkinja

Al' opet još ne doznah, što bih rada čut.

Fedra

Uh!

Zašt' sama ne bi rekla, što me siliš reć?

Dvorkinja

Vrač nijesam, - tajne jasno otkrit ne znam ja.

Fedra

A što je to, kad kale svijet, da ljubi tko?

Dvorkinja

Slast najveća je, kćerce, al' i k jednu bol.

Fedra

Tad ono drugo dakle mene dopade.

Dvorkinja

Što veliš? Ljubiš, dijete moje? Koga to?

Fedra

Ah onog, što je porod, sin Amazonkin, -

Dvorkinja

Hipolita zar?

Fedra

(zastre se i baci na počivaljku)

Ti si rekla, nijesam ja.

Dvorkinja

Ao meni! Što to kažeš, dijete? Ubi me!

(Zboru)

Oj gospe, podnijet se ne da, do života mi
Već nije. Mrski danče, mrska svjetlosti!
Strovalit, bacit ču se, sa životom se
Raskrstit, - mrijet ču! Zbogom, - više nema me.
Kad krepost, makar preko srca, grijehu se
Gle poda! Afrodita nije samo bog,
Već ima l' od boga što veće, ona je, -
Jest, ona gospu, mene i dom uništi.

Zborovođa

Ču li, razabra li - jao!

Nečuveni jad.

Grozu strašnu? Sama kaže kraljica!

Nestalo me, draga, prije no mi grud

Sa želje takve plane! Jao! Uh, uh!

Jadne li mene! Ao jada tih!

Ao muka, što ih muči svijet!

Oh, propala si! Grijeh svoj pred svijet iznese!

Kako li možeš još jedan cigli trajat dan?

Nešto će se novo zbit u domu tom.

I više nije tamno, kuda Kipranka

Sad smjera, kretsko čedo kukavo!

Fedra

O gospe, u Trezenu što imate dom,

Gdje Pelopovoj zemlji krajnji kraj je –
trijem, /17/

Već prije mnogu, mnogu ja vam probdjeħ
noć

I mislih, otkud u životu ljudskom jad.

Po daru uma, držim, čovjek ne grieveši -

Ta u mnogoga ima zdrava razuma,/18/

Već 'vako treba da to ogledamo mi.

Mi znamo, što je dobro, razbiramo to,

Ali ne marimo, - jedni radi lijenosti,

A drugi, jer vam drugu neku vole slast.

Ne lijepost. A slast mnogu život pozna naš:

Posijelo, besposlicu - samo slatko zlo.

I k tomu sram. A dva su/19/: jedan ures
je,

A drugi teret kući/20/ Mede da je tu.

Dva ne bi bila s jednim istim imenom.

Ja to vam dakle uvjerenje imam baš.

I nema lijeka, što će razbit taj mi sud

I k drugoj misli kakvoj natrag vrnut me.

A kazat ču i tebi svojih misli put.

Kad ljubav rani mene, gledah, kako ču

Što bolje podnijet je. I 'vako počeh ja:

Sve šutjeh o njoj i bol svoju sakrivah.

U jezik ne smiješ se uzdat nimalo.

On otkrivena čuvstva ljudska putit zna,

A sebi sam svu silu ranu zadaje.

A drugo, smislih, lijepo da ču bezumnost

Svladavat, obuzdavat svojom krepošću.
A treće, - kad ne mogoh 'vako Kipranku
Nadjačat, mrijet ču. Najboljom se meni to --
(Zbor i dvorkinje se zgražaju)
Tu prigovora nema! - mišlju učini.
Ne želim da mi lijepo djelo krije se.
Nit ružno da svjedoka ima silu svu.
Grijeh, ova strast sramota da je, znala sam,
A vidjeh dobro, da sam samo ženska ja, /21/
Sveg svijeta zazor. Zato bila prokleta.
Što prva drznu s' kaljat i sramotit brak
Sa mužem tuđim! A iz dvora gospodskog

Ta ljaga pade prvi put na ženski svijet.
Ta ružno nešto kad gospodi svidi se.
Zacijelo će se i puku lijepo činit to.
Pa riječma li je koja trijezna, a taj om
Zlo gradit spravna, i na takvu mrzim ja.
(Prema kipu Afroditinu)
Oh, kako, Gospo, čedo morsko, im Kipranko,
U lice takva bračnom drugu gleda svom
I ne straši se mraka, pomoćnika svog.
Ni zida, da će progovorit, odat je?
Ta za me, drage, već je pomisao smrt.
Da nadu mene, muža gdje sramotim svog
I djecu rođenu! Slobodom, ponosom
Nek dišu! U Ateni, gradu slavnome
Nek živu! Majke nek ih nije nikad stid:
Ta bio tko i junak, robom čini ga.

Kad za sramotu majke ili oca zna.
A jedno, kažu, nad sav život diže se -
Poštena, čista savjest, u kog ima je.
Smrtnika zla ti vrijeme jednom otkrije
I ko pred djevu taštu stavi zrcalo.
U društvu takvu ne bilo me nikada!

Zborovođa
Ah, ah! Na svijetu kako se cijeni krepost svud
I krasnim rodi plodom - glasom čestitim!

Dvorkinja
O gospo, nesreća mi tvoja maločas
Odjednom dušu strahom smuti strasnijem,
A sada vidim: nijesam bila pametna;
U ljudi nekud bolji sud je potonji.
Ta ništa preko reda, nečuveno te
Ne snađe. božićin se na te sruši gnjev.
Ti ljubiš - zar je čudo? - baš ko mnogi
svijet.
Pa onda - s ljubavi ćeš život gubit svoj?
To onim, koji ljube sad i ljubit će.
Baš nije utjeha, kad svakom ginut je.
Strast, ljubav, kad nabuja, gušit ne da se;
Tko popušta joj, s mirom ona prati tog;
Na prkos, holost u kog namjeri li se kad,
Njeg zgrabi, tresne - bogzna kako - o tle
njim.
Visoko nebom kruži, valim' morskijem

Duboko roni Kipranka. Sve od nje je.
Jest, ona sije, ona daje ljubav nam,
A ljubavi smo djeca svi na svijetu tom.
U ruci knjigu - stare zgode ima li tko
I vijek se bavi pjesmom - djelma pjesnika.
Taj znade, braka da se - Semele/23/ Zeus
Zaželje jednom; znade, kako Kefala
Jedanput krasna, rujna Zora na nebo
U čežnji diže. Oni ipak na nebu
Prebivaju i bozim' s puta ne bježe,
A ljube, mislim, jer je jača nevolja.
A ti ćeš oprijet se? Po čudi nije li ti
Taj zakon, ono otac moro rodit te
Pod uvjet drugi i za vlade bogova
Baš drugih! Koliko, misliš, vrlo pametnih
Grijeh ženin vidi, ali se grade nevjesti?
Koliki oci sinma grješnim na ruku
U ljubavi ti idu? Ljudska mudrost je:
Što lijepo nije, ono vazda treba krit.
Smrtniku u životu nije pretrć se.
Je li možno bilo ovog evo doma krov
Osoviti ravno? Kad u tolik pade jad,
Eh, kako misliš da ćeš otud isplivat?
Ali ako više dobra činiš nego zla,
Ko ljudski stvor baš vrlo sretna možeš bit.
Ali, drago dijete, grozne misli kani se,
De obijesti se prođi! Nije drugo to
No obijest, od boga kad jača želiš bit.
Daj ljubi, ne boj se! Ta tako htjede bog

Pa bolna dajde traži bolest, traži lijek!
A ima čini, ima riječi čarobnih, -
Toj bolji tvojoj melem će se naći već.
Zacijelo kasno će ga muška glava nać.
Mi ženske ako ne nađemo sredstva tog.

Zborovođa

Jest, Fedra, ona dašto zbori zgodnije
Za bijedu ovu sad, ali tvoju hvalim riječ.
No hvala ta od kara njena gorča je, /24/
Nju/25/ slušat mnogo veću zadaje ti bol.

Fedra

Baš to ti ljudma krasne, pune gradove
1 kuće ruši, - jest, te riječi zamamne.
Ta uhu slatko, milo zborit ne treba.
Već "nako, kako čovjek slavu steći će.

Dvorkinja

Što kitiš? Ne treba ti sada dobra riječ,
Već mladić, - brže bolje nama smislit je
I ravno tad o tebi otkrit, odat sve.
Da život nije tebi u opasnosti
I žena razborita da mi možeš bit,
Zar strasti, slasti bih te tvojoj za volju
Ja 'vako putut mogla? Nešto veliko
Na kocki je - život tvoj. Tu nema zamjere.

Fedra

Ti grozno reče! Jezik ne 'š zavezat svoj
I ne izustit opet riječi grdnijeh?

Dvorkinja

Da, grdne, ali od lijepih za te bolje su.
A više vrijedi djelo, ako spase te.
No ime, kim se gizdaš, ali ćeš ginut s njeg.

Fedra

Ne, boga t', -- dobro zboriš, ali rugoba je -
Ne, nemoj dalje' duše meni ne skuči
Još ljubav, ali ružno li budeš hvalila,
U ponor, od kog bježim, srušit ču se ja.

Dvorkinja

No tako li sudiš, nijesi ljubit marila.
Ali 'vako, - slušaj me! Ugodi meni sad!
Za ljubav u kući ti imam čini, lijek -
Baš sad mi na um pade, stišat će ti bol,
Sramotit obraza nit škodit umu ti
On neće, ako kukavica ne budeš.
Od onog. za kim gine.š, moram imat znak -
Ili vrpcu ili kovrćicu, uvojak.
Jer jedna dragost, treba dvoje da sveže.

Fedra

A hoće li se mazat ili piti lijek?

Dvorkinja

Ne znadem. Traži, dijete, pomoć, nauk ne!

Fedra

Ali strah me, odveć mudra ćeš pokazat se.

Dvorkinja

Svak, znadi, bojo bi se. Ali što te strah?

Fedra

Da sinu Tesejevu mi ne odaš što?

Dvorkinja

Ta mani, kćerce! Ja ču to udesit već.

(Odlazi i okrene se kipu Afroditinu)

Ali ti mi. Gospo, čedo morsko, Kipranko,

Pomozi! Drugo, što na umu imam sad.

Unutra dragim kazat sama znat ču ja.

FEDRA, ZBOR

Zbor

Ah, Ero, Ero, što oči nam.

Kad digneš se na kog, čežnjom truniš,

A dušu nam, srce slašću pojviš, -

Sa čemerom nikad ne svan' meni.

Kivan ljut ne dođi!

Nit je vatre zera

Nit zvijezde jasne jači sjaj',/26/

No je Afrodite strijela.

Što Ero, Zeusov sin.

Zna puštat iz ruke

Ludosti lude! Do Alfeja,/27/

Po Febovim trijemima u Pitu

Sva Helada silno blago kolje.

A silnika ljudskog, Era krutog

Ne častimo čašcu, -

A u njega ključi

Od izbe Afroditi ne

Ponajdraže vijek se dese;

No bane li, pustoš, jad

Smrtniku ti nosi.

U Ehaliji

Ždrijebe bješe, - za jaram,

Brak, muža, svadbu još ti nije znalo./28/

Ali dom se očinski u prah sruši, -

Sav Had je/29/ bijesno goni.

U krvi, dimu gustu

Pir se pakleni slavi, -

Alkmene sinu Kipranka je preda.

Jadne, crne li svadbe!

Zidi tebanski

Sveti. Dirkina vodo./30/

Vi znate, Kiprankina vlast što može!

Ta gromom žarkijem majci Bakha,

Što Zeusovo je čedo, -

Zle koni nevi mladoj

Gorak počinak spremi.

Dah strašan joj/31/ je. - pčela ti je.
Što po cvjetovim' prše/32/

ČIN TREĆI

FEDRA ZBOR

Fedra
(dugo već osluškuje pred vratima.)
Ded umuknite. žene! Uništena sam!

Zborovođa
A što se u domu. gospo, strašno zbiva to?

Fedra
Ma stan'te! Rad bih čula govor u kući.

Zborovođa
Pa šutim. Ali zao je početak to.

Fedra
Jao meni! Jao, jao!
Ja jadna! Teških li mi jada mojijeh!

Zborovođa
A kakav govor misliš? Na riječ koju se
Ti tužiš? Gospo, kakav tebe plaši glas,
U živac dira? Kazuj!

Fedra

Ah propadosmo! Stan'te tu do vrata tih
I čujte, kakva s' ori buka u kući!

Zborovođa

Ti stojiš do brave, i tebe s' tiče glas.
Iz dvora što se širi.
Daj kazuj, kazuj, kakva hrupi nevolja!

Fedra

Amazonke se viteške sad dere sin
Hipolit, strašnim psovkam' psuje dvorkinja

Zborovođa

Krik čujem, ali riječi nijesam kadra ja
Razabrat tako jasno,
Ko k tebi što na vrata vika dopire.

Fedra

Nju jasno grdi, krsti gadom, svodiljom,
Što bračnu sreću izda gospodara svog.

Zborovođa

Jao meni bijede! Draga, ti si izdana!
Što mogu za te sada?
Ta otkrita je tajna, gineš, propadaš -

Fedra

Jao! Ah, ah!

Zborovođa
Oh, izdala te draga.

Fedra
Jest, ubila me, otkriv moga srca jad, -
Svom brigom je, ali krivo liječila mi bol!

Zborovođa
Što sada? Što ćeš? More bijede stiže te.

Fedra
Ja jedno samo znam: mrijet što skorije
Od ovih sada jada jedini je lijek.
(Hipolit izleti iz dvora, za njim dvorkinja te ga ustavlja)

FEDRA HIPOLIT, DVORKINJA, ZBOR

Hipolit
Oj mati zemljo, sunca žarkog zrake vi!
Glas, kakve V riječi čuh! Iskazat ne da se!

Dvorkinja
Zasuti, sinko, vike dok tko ne čuje!

Hipolit
Ne mogu šutjet, kad strahotu takvu čuh.

Dvorkinja

(hvata ga za ruku)

Ali tako t' snažne tvoje ruke desnice!

Hipolit

(gurne je)

Ne takni me se rukom, plašta mani se!

Dvorkinja

(baca se preda nj)

Oh, koljena ti tvoga! Nemoj satrt me!

Hipolit

(hladno)

Zašto, ako nijesi - tako veliš - rekla za?

Dvorkinja

(ustaje)

Riječ onu, sinko, ne smije nam svatko znat.

Hipolit

Što lijepo je, pred mnogima kazat ljepše je.

Dvorkinja

Ali kletve, dijete, nemoj kršit nipošto!

Hipolit

Ta jezik se zakle, srca kletva ne veže.

Dvorkinja

Oh. sinko, što ćeš? Zar ćeš dragim zadat smrt?

Hipolit

Jest, gadi! Krivac meni nikad nije drag.

Dvorkinja

Daj prosti! Čovjek, sinko, rođen grješnik je.

Hipolit

Što, Zeuse, zlo podmuklo - žensku čovjeku

Ti stvari i na svijetlo svijeta iznese?

Umnožit da si ovaj ljudski htio rod,

Od žene ne trebaše da se rada on,

Već zlata ili gvozda ili mjedi grum

Položit čovjek mogo je u hramu tvom

I porod, čedo kupit, a za cijenu baš.

Što koje vrijedi; u svom domu mogo je

Bez žene smrtnik mirno živjet slobodan.

Al' vako nam je pod krov vodit bijedu tu,

A doma svoga srećom mi to plaćamo.

Bjelodano je, žena da je silno zlo.

Ta otac kćeri, što je rodi, othrani.

Još miraz daje, samo da se riješi zla.

A onaj, u dom cvijet što primi otrovni,

Veseli se, zlato svoje kitni nakitom, -

Grdobu krasiti, skupim haljama odijeva.

A blago, kuću svoju jadan rasipa.

I bijeda je, kad zeta krasna gleda tast.

Veseli mu se, a brak gorak provodi;

Ili čestita je druga, a zet nitkov je,
I tako sreću tišti, tlači nesreća.
A najlakše je, žena kad bezazlena
U domu kome sjedi - krotka, skromna čud.
Na mudru mrzim, ne bilo u domu mom
Pametnije, no žena treba da bude!
Ta lukavštinu budi većma Kipranka
U mudre. Glupu ženu kratka pamet baš
Očuvat, branit znade od ludosti te/33/
A k ženi ne bi smjela zaci sluškinja,
S njom morallo bi samo nijemo zvjerinje
Prebivat, da govorit nema nikome
Nit opet njoj da riječju tko ne uzvraća.
Al' 'vako u kući ti snuje snove zle
Zla žena, družina ih vani izvodi.
A tako i ti, crna dušo, dođe mi
I nuđaš oca ženu - za me svetinju!
Do vrela idem, živom vodom isprat ču
I splaknut uho. Gdje bih rđa bio ja,
Kad čut što takvo već za težak držim grijh!
Znaj, ženo, pobožnost je moja tebi spas!
Da zakletvom me ne uhvati, sputa ti,
Lje ne pregorjeh, ocu da to ne kažem!
Sad, dok nam Tesej izvan zemlje boravi.
Iz dvora selim, ali će usta mučat mi.
Ustopce s ocem vratit ču se, da vidim,
U oči kako 'š ti i gospa gledat mu.
Al' drskost tvoju znam već, - iskusih je sad.
(Gledne Fedru)

Oh, nestalo vas! Vijek na žene mrzit ču, -
Ne, nikad prestat neću, pa baš reko tko.
Da vavijek klapam. Ta i one vijek su zle.
Ii' neka pameti ih tkogod nauči
Ili mene pusti, da ih dovijek napadam!
(Otide)

FEDRA DVORKINJA. ZBOR

Fedra
Jadni, tužni, zlosretni mi
Ženski udesi!
Kakva sad vještina ostaje nam još?
Riječ nas izda. Kakav um će riješit čvor?
Sud puče meni! Ao zemljo, sunca!
Kako da uteknem kobi zloj?
Kako l' grijeh da, drage, sakrijem?
Ta koji bog će pomoći, koji ljudski stvor
Priteć, u grdnom zločinstvu ruku pružit mi?
Ovom sada bijedom, jadom mojijem
Prebrodit će mi teško žica moga brod.
Od žena sreće ja sam najgore!

Zborovođa
Uh, uh! Sve svršeno je, - zlo je, gospodo.
Lukavstvom ne opravi ništa dvorkinja.

Fedra
(dvorkinja)

O rđo jedna, crna rako dragijem.
Što učini mi! Gromom ošinuo te
Zeus, otac moj, i zatr'o tebi svaki trag!
Zar u srce ti ne zavirih, rekoh li,
Da šutiš o tom, s čega me je sada stid?
Ti ne posluša. Stoga više časno mrijet
Ne mogu. Ali novog trebam savjeta.
Gnjev srce njemu jarom jari, kazat će,
Sve ocu svome, na me svalit tvoj će grijeh.
Sav svijet će klevetama grdnim napunit.
Smrt tebi i svakom, tko rad je na silu
Uradit dobro dragom, a zlo učini!

Dvorkinja

Ti možeš, gospo, karat mene s moga zla, -
Ta zdrav što sud u tebe muti, jače je.
Al' i ja, dopustiš li. otpovrnut znam.
Othranih te i volim, - od bolesti te
Lijek tražih, al' ne nađoh, što sam htjela ja.
Za rukom da je pošlo, mudrac bila bih!
Ta prema sreći vazda nam se ravna čud.

Fedra

Pa to je pravo, to umirit može me,
Kad rani mene, riječju da mi priznaš to?

Dvorkinja

Mi dangubimo. Nijesam bila pametna, -
Al', dijete moje, od tog zla još ima spas.

Fedra

Daj prestani! I prije zlim me savjetom
Ti svjetova i na zlo djelo dade se.
AT, s puta meni idи, za se brini se,
A ja ћu sama već uredit svoju stvar!
A vi mi, plemenite kćeri trezenske,
Iskaž'te, kad vas molim, ovu ljubav još:
Što ovdje čuste, tajom dajte tajite!

Zborovođa

Artemide mi, svete kćerke Zeusove,
Ni mrva od zla tvoga neću odat ja!

Fedra

Baš hvala ti. A u brizi vam svojoj sad
Lijek jedan ovoj nadoh bijedi, nesreći, -
I djeci će mi život biti bez ljage,
A sama neću žalit, što me snađe sad.
Sramotit nikad neću kretskog doma svog
Nit Teseju se rad života jednoga
U grijehu grdnu na oči pokazat ja.

Zborovođa

Pa kaniš li učinit kakvo krajnje zlo?

Fedra

Mrijet želim. Kako, - to ћu veće smislit ja.

Zborovođa

Ne grijesi duše!

Fedra

Grijeh je i taj ukor tvoj.
A Afroditi, što me ništi, radost ču
Kad danas sa životom ja se rastanem,
Priredit, - ljubavi ču gorkoj podleć ja.
Ali još će drugom kobna biti moja smrt, -
Nek zna, u bijedi da me mojoj oholo
On sretat ne smije. Da, sa mnom on će bol
Podijelit ovu, pameti naučit se.
(Otide u kuću. Družina odnese počivaljku za njom)

Zbor

Nebu pod oblake da se vinut meni,
Pticom krilaticom ondje
Bog da mene stvori, s jatom ptičjim združi!
Nad pučinu, valovlje -
Nad žal Adrije da meni
I na vodu Pad se dić,
Gdjeno oca kćeri jadne
Za Faetontom tuže! /34/
U bagreni val im kaplige suze kap,
U sjajni se biser skruti.
K Hesperidam' miloglasnim da je doći -
Na žal, jabuke gdje se zlatne,
Bagrene gdje vode vladar, čuvar morski,
Put brodaru brani veći/35/
Nakraj neba svetog - svod mu

Atlant drži - stoluje.
Vrela tu božanska teku.
Dvor svatu Zeusu stoji,
A zemljica sveta, izvor žica sveg.
Sreću blagu bozim' množi.
Kretska lađo bjelokrila!
Pljuskom šumnoga vala ti.
Morem, pučinom slanom
Iz dvora sretnog gospu,
Kraljicu mi moju,
Nevu, bijedu nad bijede, krenu.
Zloguka ptica s Krete
Do Atene slavne prhnu
Ili se iz oba kraja diže,
Na obali Munihovoj/36/
Konop pleten kraja s' hvati,
I na suho kopno družba stupi.
Srce bolešću strahotnom
Strašću ljubavlju prokletom
Afrodita joj skrši.
A jada grozna, teška
Trpet ona ne zna.
U svadbenoj će odaji si
Svezati o vrat bijeli,
Objesiti zamku krutu.
Mrske napasti se ona
Stidom stidi, draži joj je
Dobar, čestit glas, poštenje, -
Ljubavi će bolne riješit srce.

ČIN ČETVRTI

ZBOR, DVORKINJA u kući

Dvorkinja

Jao, jao!

Ma u pomoć, tko božji blizu kuće je!

Ah. gospa, Teseju se žena objesi!

Zborovođa

Uh, uh! Sve svršeno je! Nema kraljice!

U zamki obješenoj visi ona sad!

Dvorkinja

Ne'š hitjet? Ne'š li nosit gvožđe dvosjeklo.

Da vrat joj čvora toga brzo riješimo?

Zborovođa

Što, drage, da činimo? U dvor hoć'mo li

I kraljici odriješit zamku stegnutu?

Jedna iz zbara

A zašto? Nema u mladih ondje sluškinja?

Ta plest se u sve znači glavom igrat se.

(Druge kretnjama ne odobravaju tih riječi)

Dvorkinja

Polož'te, namjestite jadni, mrtvi trup!

Dom 'vako tužno čuva gospodaru svom!

Zborovođa

Ah, mrtva, kako čujem, jadna žena je,
Na odar veće mrtvo tijelo meću joj.

(Tesej dolazi ovjenčan. Prati ga oružana pratnja)

TESEJ. ZBOR

Tesej

U dvoru, žene, kakva j" vika? Znate li?
Do mene doprije bolan jauk sluškinja.
Dom svojih vrata meni gle ne otvara
Nit poklonika s puta milo pozdravlja.
Zar Piteju se od starosti zgodi što?/37/
Odmakla već je njemu dob, al' opet bi
To žalost bila, s domom da se rastane.

Zborovođa

Kob ovo ne ukobi starca, Teseju,
Već mlada duša srcu zadaje ti bol.

Tesej

Ao! Dijete da mi koje ne ugrabi smrt?

Zborovođa

Sva žive, nažalost bez majke, - mrtva je.

Tesej

Što veliš? Umrije žena? S kakve nezgode?

Zborovođa

Vrat zamkom stegnu, - objesi se, zadavi.

Tesej

Mraz tuge ili druga.bijeda ubije?

Zborovođa

To samo znamo. Dođoh i ja sada baš

Tvom domu, nesreću da plačem. Teseju!

Tesej

(skida s glave vijenac)

Ah, ah! Pa čemu glavu vijenac vjenča mi

Gle lišće ovo, a poklonik bijedan sam?

Odsun'te, sluge, zasunak na vratima,/38/

Otškrin'te, prizor tužan, gorak da vidim -

Ah, ženu svoju, što mi mrtva zada smrt!

(Vrata se otvore. Vidi se Fedra na odru, a oko nje sluškinje)

Zbor

Ao, jadna! Ao jada teškijeh!

Pretrpje, učini, -

Dom ovaj s djela tvoga pade, rasu se!

Ao smionosti! Sila smače te

I zgoda kleta, mke svoje si

Ti žrtva kukava.

Tko, jadna, mrakom zavi dušu ti?

Tesej

Ao meni muka! Od svih jada svojijeh
Pretrpjeh, grade, ponajteži sada jad.
Ao kobi, kako l' teška na dom sruši se!
Žig tajni duha osvetnika bit će to.
Jaz zinu, - život mi životom nije već.
Ja jadan more jada vidim pred sobom, -
Iz njega nikad više neću isplivat.
Nit valma nesreće prebrodit će mi brod.
A kakav razlog, kakva l' sreća huda te,
O ženo moja, nagna? Što da kažem ja?
Ko ptica ti iz ruke prhnu netragom
I naglim, hrlim skokom u Had skoči mi.
Ao, ao! Jadnih, jadnih jada mi!
A davnu neku kazan božju - kob
Ja trpim ovo sad.
Da - preda mojih neki bit će grijeh.

Zborovođa

Ne snađe, kralju, samo tebe ovo jad, -
Već mnogi drugi ženu dobru izgubi.

Tesej

Oh, u grob, u grob tamni ja da mogu leć,
U mraku jadan ondje mrtav boravit.
Kad milog društva tvog mi nesta zauvijek!
Smrt tvoja većma drguim je no tebi smrt.
A kog da pitam? Ženo jadna, otkle ti
Ta miso ubojnička dođe na pamet?

Što zbi se? Hoće l' kazat tko? Ili zalud mi
Toliku čeljad dvori kriju kraljevski?
Ao meni radi tebe! Jadan ja!
Jad kakav li u dvoru ugledah!
To podnijet, reć se ne da. Pogiboh!
Dom pust je. djeca su mi siročad.
Ti ostavi me, ostavi,
Oh draga, najbolja od ženskog svijeta sveg.
Što sunca svjetlost gleda ga
I noćnih zvijezda jasni sjaj.
(Pristupa k odru)

Zbor

Jadan, jadan li si! Kol'ka tuga mori dom!
Sa sudbe twoje oči mi
Orosiše se, suze ronim ja.
Jad poslije jada ovog davno plaši me.

Tesej

(do odra)

Gle, gle'

A što je ono? Pismo eno visi joj
O ruci dragoj, - želi l' kazat novo što?
O ženidbi, o djeci nesretnica zar
Napisa listak, nešto traži, moli me?
Ne, ne boj mi se, jadna! Nema žene te.
Što u brak, na prag Tesejev će stupit kad.
Oh, kako milo pečat zlatna prstena.
Znak pokojnice drage, eto gleda me!

Ded, s pisma pečat skinut ču, otvorit ga.
Da vidim, što mi ono želi saopći.

Zbor

Uh, ih! Novo na izmjenu zlo
Bog šalje opet. Život nesnosan
Završit da je meni, takva gdje nas stiže kob!
Nesta, nema više, velim ja.
Uh, uh! dvora kralja mojih:
Oh, bože, može l' biti, nemoj satrt dom!
Daj usliši me, kad te molim! Vidim ja
Ko gatar pticu. - nekom nosi sreću zlu.

Tesej

(vraća se od odra)
Ao meni! Na jad evo drugog jada mi!
To trpjjet nit se kazat da. O jadan ja!

Zborovođa

A što je? Kaži, ako kazat možeš nam!

Tesej

Oh, viče, grozno viče pismo! Kako ču
Tom trhu jada se otet? Odoh, propadoh!
Kakav, kakav li mi - vidjeh - jeći pjev
Iz pisma! Jadan ja!

Zborovođa

Jao, jao! Riječ ti samo u zlo uvod je.

Tesej

Za zubma više noću držat jezika.
Neiskazano, strašno ja ču zlo
Ao, grade! otkrit sad.
Hipolit, bračnog kreveta se drznu mog
Tač silom, sveto Zeusa oko sablazni!
Ali, oče Posidone, daj mi želje tri.
Što ispunit obreče, jednom sina mog
Satari! Dan mu ovaj ne daj preturit.
Izvršit želje ako stalno misliš ti.

Zborovođa

Za boga. kralju, opozovi svoju riječ!
Ta kajat ćeš se poslijе. Daj me poslušaj!

Tesej

Ne mogu. Izgnat ču iz zemlje ove ga,
I jedno će od dvoga njega ošinut:
Il' Hadu će na vrata mrtva poslat ga
Posidon, želju moju meni ispunit.
Il' prognan odavde potucat će se on
Tudinom, gorka krušca baš nakusat se.

Zborovođa

Ali eto sina tvoga baš u dobar čas
Hipolita! Zla se gnjeva, kralju Teseju,
De prođi i što bolje smisli za dom svoj!
(Hipolit -dolazi s drugovima svojim)

TESEJ, HIPOLIT, ZBOR

Hipolit

Čuh, oče, viku tvoju, hitro pohitah.

Rad čega ovo sada stenješ, uzdišeš.

To ne znam. Rad bih od tebe čuti to.

(Opazi Fedru)

Eh, što je? Ženu tvoju, oče. vidim ja

Trup mrtvi. Najveće je čudo za me to.

S njom maločas se rastah. Nije dugo tom.

Sto sunca tog je svjetlost ona gledala.

Što zadesi je? Kako nade ona smrt?

Od tebe, oče, hoću da to saznam ja.

Pa šutiš? Šutnja nije od koristi baš

U nesreći. A srce žudi čuti sve.

Radoznalo se kaže i kod nesreće.

Svom bližnjem il' još više nego bližnjemu

Krit jade svoje nije pravo, oče moj.

Tesej

(ne gleda ga)

O ljudi, silni silni, ludi grješnici!

Vještine nebrojene zašto učite

I svemu se domišljate., iznadete sve,

Ali jedno još ne znate, ne dokučiste.

Da ludu glavu naučite pameti?

Hipolit

Vještaka li mi silna, kad bi znao tko
Sve silom bezumnika dozvat k pameti!
Ali, oče, u zli čas mi gradiš dosjetke.
Sve strah me, s muke jezik tebi uteče.

Tesej

(ne gleda ga)

Uh! Ljudi za druga bi imat morali
Znak jasan, kamen kušnje srca njegova.
Je l' istin ili lažan ono prijatelj.
Glas dvojak morao bi imat čovjek svak:
Jest, jedan pravi, drugi prema prilikam'.
Glas prvi bilu drugog otkrit znao bi.
I ne bi više varat mogao nas svijet.

Hipolit

Ali obijedi li uhu tvome mene tko
Od druga, tad ni kriv ni dužan stradam ja.
Uh, od čuda se snebih, čudo za me su
Te riječi tvoje naopake, smetene.

Tesej

(ne gleda ga)

Ao srca ljudskog' Kako li zabrazdit zna!
Gdje drskosti je, smionosti njeg'voj kraj?
Ta budu l' koljena se ljudska takmila,
I novo nad staro se zloćom dizalo
Visoko, bozi će uz ovaj sada svijet
Svijet drugi stvorit morat, sva da nepravda

I zloća, pakost ova ima kamo stat.

(Naglo se okrene Hipolitu)

Pa pogledajte tog krv moje krv je.

A krevet moj sramoti! Pokojnica je

Gle dokaz jasan klete zloće njegove.

(Hipolit se odvraća)

De gledni, kad blizinu ta me tvoja već

Okalja, okom ocu ravno u oko!

Pa li si bozim' drug ko čovjek vanredan?

Ti razborit si, trijezan, od zla svakog čist?

Ne mogu hvali tvojoj povjerovat ja

I' držat, bozi da su tupi, neuki.

Sad hvaF se, mešetari svojom svetošću.

Jer krvi ne kušaš/39/ pa služi Orfeja,/40/

Zanosi se i knjiga silnih štuj mu prah!

Ta uhvaćen si. A svakome velim ja.

Da s' ljudi takvih kloni. Riječma svetijem

Lov love, a rugobu snuju najgrdu.

Gie mrtva je. To će, misliš, tebi biti spas?

Baš to je za te, rđo, dokaz najbolji

Ta kakva zakletva il' koja može riječ

Bit jača od nje?/41/ Ti da krivnji umakneš?

Na tebe režila je ona - reći ćeš

Kopilan zakonitoj djeci dušman je.

Baš cijene dakle, veliš, proda život svoj.

Kad s mržnje na te milje svoje uništi.

Zar misliš, u muškarca nema ludosti.

Sa ženskom srasla je? Mladića mnogog

znam.

Što ništa jači nije nego ženski svijet.
Kad mlado srce njemu smuti Kipranka.
Al' to se njemu prašta, jer je muško on.
No što se sada s riječima tvojim natežem?
To mrtvo tijelo tu je svjedok najbolji.
Iz zemlje ove seli smjesta izgnan si.
Ne dođi u Atenu, što je sazda bog.
Nit u kraj, kojim vlada žezla moga moć!
Ta desi l' mi se, te ja tebi podlegnem.
Sa Istma Sinis/42/ onaj jednom tvrdit će
I ludo hvaliti se, da ne ubih ga,
A skironske mi hridi, /43/ što ih ljubi val.
Već neće priznat, zlicam' da sam strašan bič.

Zborovođa
Ne mogu reći, smrtnik da je ijedan
Baš sretan - na tlih leži sreća nad sreće.

Hipolit
Moj oče, strašni tvog su srca bijes i strast.
Stvar, lijepim što je riječma braniš sada ti.
Baš lijepa nije, ako je razmota tko.
Vješt nijesam, pred svjetom se pravdat ne
znam ja -
Okretniji sam med vršnjacim' ravnijem,
U društvu malom. A i prirodno je to.
Tko mudru loš je, puku godit riječ mu zna.
Ali opet moram - snašla me je nevolja -
Razvezat jezik. Najprije ču počet s tim,

Čim priđe ponajprije, željan satrt me.
Ne uzvratim li. Gleda sunce, zemiju tu -
(Čini se, da će Tesej planuti.)
Od mene ne rodi se čovjek pod nebom,
I ako ti ne priznaš, umom trjezniji.
I prije svega štovat znadem bogove
I s drugima se družim, što ne čine zla.
Već stid im brani u zlu kakvu složit se
I u sramoti ići kome na ruku.
Smijeh, rug mi, oče, nijesu druži, isto ih,
Daleko ili blizu bili, volim ja.
Od jednog čist sam - tu se, misliš, uhvatili -
Do danas bludom ne oskvrnih tijela svog.
Tog djela ne znam - pričat čuh il' vidjeli ga
Tek na slici, al' ni gledat ga ne marim;
Još djevičanska duša, srce moje je.
Al' možda mi poštenju ne vjeruješ mom.
Pokazat zato moraš, što me zavede.
Zar lik joj ljepši bješe no u žena svih?
Il' nadah se, u domu da ču živjet tvom
I s tobom dijelit jedan prijesto, jedan brak?
Jest, lud bih bio, bez pameti ikakve.
Al' zar je razboritu slatko kraljem bit?
Ne, nipošto! Od smrtnih tko se pojagmi
Za krunom, taj će s uma biti sišao.
Na helenskijem igram' rad bih pobjednik
Bit prvi, a u građu da sam drugi ja
I s prijateljma dobrim sretno živim vijek.
I 'vako mogu radit/44/ pa jer nema

pogibli, /45/

Od žezla samog to mi pruža veću slast.
A jedno ja ne rekoh - drugo sve mi znaš.
Da svjedok mi je čovjek, kakav jesam sam.
Da svjetlo ona gleda, a ja da se prem.
Ti očito bi, tražeći krivca, našto ga.
Al' 'vako Zeusom se, čuvarom zakletve,
I Zemljom kunem: nikad ja ti u brak tvoj
Ne dirnuh - niti htjedoh nit naumih to.
Bez glasa, traga svakog mene nestalo.
Bez grada, doma ko bjegunac prosjak se
Prebijeo svijetom, kosti mi ne primilo
Nit more niti kopno, ako rđa sam!
A s kakva straha sebi život ukide.
To ne znam - dalje o tom zborit ne smijem.
U pravu ne bješe, al' pravo učini
Ja imam pravo, al' se zlo koristih njim.

Zborovođa

Ti dobro reče, krepko pobi krivnju svu.
Ti bozim' se zakle, dokaz malen nije to.

Tesej

Zar nije bajač, vračar, vještac pravi to?
Svog roditelja obruka, a uzda se
Da dušu moju ljupkost njeg'va svladat će!

Hipolii

I to se, oče, tebi čudim najviše.

Ti sin da moj si. a ja da sam otac tvoj.
Eh smrću bih ne izgonom te kaznio,
U moju ženu da se dirat usudi.

Tesej

E, krasno, divno! Ali lako nećeš mrijet.
Sam sebi kako ti to kazan odredi
Ta pakom srcu najlakša je brza smrt -
Već iz domaje ko bjegunac prosjak ćeš
U tuđi svijet i gorka hljeba užit se.
To plata jeste crnoj duši zlopakoj.

Hipolit

Ao meni! Što ćeš? Čekat ne'š, dok vrijeme
sve
Iznese, nego ćeš iz zemlje prognat me?

Tesej

Jest, preko mora, atlantskijeh granica.
Da mogu tvoja glava meni mrska je.

Hipolit

A zakletve nit dokaza ne pobi ti
Nit vrača pita? Sve bez suda goniš me?

Tesej

To pismo tebe jasno tuži. Glasom tu
Glasovat ne treba, do ptica meni ti.

Nad glavom štono lijeću, nije ništa baš.

Hipolit

Oj bozi! Zašto jezika ne razvežem,
A rad vas, jer vas štujem, stradam,
propadam?
Al' ne! Kog moram, ne bih uvjerio ja -
Zaludu ja bih pogazio zakletvu.

Tesej

Ao meni! Kako svetost tvoja mori me!
Iz zemlje očinske zar nećeš mahom sad?

Hipolit

Al' jadan - kamo ču? Pod čiji tuđi krov
Da uđem, s krivnje kad onakve prognan
sam?

Tesej

Pa onom, kog veseli primat tuđina
Ženara podla, kućanina nevjerna.

Hipolit

Jao! Srce kida, na plač goni tvoja riječ.
Kad rđom baš se kažem, činim tebi ja.

Tesej

Tad bješe kukat tebi, predomišljat se.
Kad ocu ženu napastovat drznu se.

Hipolit

O dome, glasom da mi sad progovoriš.
Svjedočiš, nikakva da rđa nijesam ja!
Svjedočim' nijemim mudro ti se zatječeš,
Al' djelo čutke tebe krivca odaje.
Uh!
Sam preda se da stati mogu, gledat se,
Oh kako plačem s jada, što me zadesi. /46/

Tesej

Ti sebe obožavat većma nauči
No bit poštenu, roditelje poštovat.-

Hipolit

Ojadna majko! Ao, tužni rađaju!
Od dragih nitko mi kopilan ne bio!

Tesej

Pa nećete l' ga sluge popast? Nijeste l' me
Vi čuli, davno izgon da dosudih mu?

Hipolit

Al' proplakat će, tko se mene dotakne!
Ti sam me, srca l' imaš turaj iz kuće!

Tesej

Pa hoću, ako na riječ se ne pokoriš!
S tvog izgona me samilost ne osvaja.

(Otide u dvor. Vrata se zatvore)

HIPOLIT. ZBOR.

Hipolit

Jest, gotovo je, čini se. O jadan ja!
To znadem, ali ne znam. kako da kažem.
O najdraža mi bož'ce, kćeri Letina.
Ti prijo, drugo lova, klonit moram se
Atene slavne! Zbogom, grade, kraju ti
Erehtejev! I zbogom, polje trezensko.
Ti radosti nam mnoga našoj mladosti!
Ta zadnji put te sada gledam, pozdravljam.

(Drugovima)

Vi, ove zemlje mladi moji vršnjaci,
Hajd' rec'te koju, ispratite otud me!
Jer nikad trjeznijega vidjet nećete.
Pa makar se ne čini tako ocu mom.

(Otidu)

Zbor

Silna je vjera u boštvo, dušu kad okupi ona
Svu tugu goni.
Ali mi tračak posljednji gasne
Vjeri, smrtnika kad udes vidim i djela im
motrim;
Danas je 'vako, sjutra 'nako
I bez prestanka mijenja se, mijenja
Života tok nam burni.

O da me usliše bozi i sudba mi podijeli,
dade
Dar sreće blage
I srce, dušu bez jada svakog!
Odviše ozbiljne misli nit površne bile u
mene!
Vesela, laka čud mi bila.
Bilo danas ovako, sjutra onako.
Al' sreća vijek mi cvala!
Više vjere sad nemam, kud mimo nadu to
gledam
Atene. Helade
Zvijezdu, svjetlost nad svjetlost svaku,
Vidjesmo, vidjesmo, s očeva gnjeva
U tuđu zemlju gdjeno hrli.
Prude, ljeskovita obalo gradska.
Goro šumovita! S hitrim psima on
Zvjerad ubijati no vama znaše
S Artemidom si svetom.
Više venetsku ždreibad pod kola prezati neće
Niti na njih us pet se.
Limnom/47/ gonit vilovna konja.
Budna će pjesma u očinskom trijemu
Zanijemi, žice lira usnut.
Travicu duboku. Letinoj kćeri
Počinak slatki, ne rese vijenci sad.
Djevojci mnogoj sa tvojjicm bijegom
Utrnu nada ljubav, svadba.
A ja ču s kobi twoie suze ronit, trpjjet

Taj udes nudi. Majko bijedna.
Rodi nesreću najveću. Uh. uh!
Na boga sam kivna.
Ao, blizanice, sestre Dražesti!
A što ga otpravljate jadna
Grijeh ne učini nikakav
Iz kuće, iz domaje.
Al' pratioca gle Hipolitova tu!
Mrk, tužan hitnjom hiti domu tom.

ČIN PETI

GLASNIK, Domaja, TESEJ, ZBOR

Glasnik
A gdje ču žene, sada, naći Teseja.
Vladara zemlje ove? Ako nađete.
A ono kaž'te meni! Je l' u dvoru on?

Zborovođa
Sam glavom eno ti iz dvora dolazi.

Glasnik
Glas nosim crn i tužan tebi, Teseju,
I građanima, što u gradu atenskom
I tu u kraju trezenskom prebivaju.

Tesej
A što je? Zar nam nova kakva nesreća

Dva grada susjeda sad stiže, zahvati?

Glasnik

Hipolita ti regbi više nema sad!
Još časak, i sunca već neće gledat on.

Tesej

Tko ubi? Dođe l' kakav dušman kivan, ljut.
Jer oskrvni mu ženu kao ocu svom?

Glasnik

Njeg svoja sprega, svoja kola ubiše
i tvojih usta kletva, kojom sina svog
Pred ocem, mora gospodarom, prokle ti.

Tesej

O bozi! Posidone! ti si otac moj
Baš pravi, moju želju kad mi usliši.
A kako ginu? Reci! Kako shvati ga
Bič pravde njega, moje časti sramotu?

Glasnik

Mi blizu žala što ga bije, mije val.
Baš češalom ti konje plačuć češasmo.
Ta dopade nam glas i javi, kaza nam.
Da više neće krajem kročit ovijem
Hipolitova noga, jadno, jadno ga
Ti progni. S pjesmom, drugom suza našijeh.
On na žal k nama stiže, pratnja bezbrojna.

Vršnjaka milih čitav zbor je išo s njim.
A s vremenom, kad plač ga prođe, reče on:
„Što gubim pamet? Slušat mi je oca riječ.
Ded' sluge, pod kola, u jaram konje mi
Sad prez'te, za me nema više grada tog!"
A nato svojski ti se žurit stane svak.
I u tren oka spremna bješe ždrebadi nam,
I njemu gospodaru dovedemo je.
On rukam' svojim uzde hvati s oblučja.
A nogu stavi, gdje vozaču mjesto je.
I ruke širi, bozima se moli on:
„O Zeuse. ne bilo me, ako zlotvor sam!
A video mi otac za života mog
Il' poslije smrti, rugom da me obruži!"
S tim uzme ostan u ruke i skladno ti
On ždrebadi goni, a mi sluge do kola.
Kraj uzda slijedom gospodara slijedimo
Sve ravno putem u Arg i Hipidauro.
A kada u kraj, zabit pustu, zademo.
Tu ima stijena zemlji našoj naprotiv.
A Saronskoga zaliva se hvata već.
Tad ispod zemlje prasak s muklom tutnjavom,
Ko Zeusov grom, zaori, uh, grozota čut!
A k nebu dignu glavu, uši naćule
Sad konji, nas ko djecu strava obuzme.
Sve gledamo, odakle jek. I pogled nam
Na hridi, mora šumno pade, vidimo.
Gdje k nebu propinje se strašan, golem val;
Skironova se stijena oku ote mom.

On Istam i Asklepijevu zastre hrid.
I tad nabujav silnom pjenom pjeni se
I s hukom morskim k žalu kršnom valja se.
Tu kola, četveropreg nama stajaše.
Zakipi voda, treći put se baci val,/48/
Iz krila bik mu, divlja neman, izade.
Sav kraj ti ona rika njeg'va napunja.
A jeka užas! ječi. Na pogled se nam
To prizor čini grozan, gledat ne da se.
Na ždredbad mahom strava strašno naval;
Gospodar bavio se konjma, znana mu
Ćud bješe konjska zgrabi uzde rukama
Pa remenje, ko mornar veslo, potegne
I tijelom svojim nauznak se baci on.
U žvale kovane se konji čeljušcu
Zagrizu, snagom svom polete, ne mare
Za vještu ruku ni za uzde. jaram čvrst.
I k pijesku meku kad bi kola krenuo
I konji trtom udarili onamo.
Spriječi svanuo bi bik i s'rahom strašio
Svu spregu, ždredbad, natrag ona trgla bi.
A k stijenam' kad bi u svom bijesu gonili.
On nijemo, tiho za kolima išo bi
I primico se. Točak kolni napokon
On na hrid rine, kola sruši, prevrne.
Ispremiješa se sve, s kotača glavčine
I svore od osovina razlete se.
Sam jadnik se u uzde splete, po tlih ga
Oh vuče, nerazrješiv njega sape čvor;

O stijenu mu se mila glava smrska sva,
Iščeha meso. Viče, strašno slušat ga:
„Ah, stan'te, jasala mi mojih gojenci!
Ne ubijte me! Jadna kletvo očeva!
Tko čovjeka je najboljega spravan spast?"
I mnogi htjede, al' nam nogu ne stiže, -
Daleko bjesnio. Veriga se riješi on,
I remenja ti ne znam, kako ispadne.
Živ jedva dahom on još malko disaše.
A nesta konja, nesta čuda nesretnog
Tog bika, u krš ne znam, kud sve propade.
Da, ja sam, kralju, tvoga doma samo rob,
Al' nikad nitko neće mene uvjerit.
Da rđa, zlotvor kakav jeste sinak tvoj.
Pa makar sav se ženski objesio rod,
I makar pismim' napunile borik sav
I gon ldi. jer znam, da je čestit on.

Zborovođa

Jao! Nov nas udar, nova stiže nesreća.
Od sudbe, kobi naše nema spasa nam!

Tesej

Na onog, što postrada, mrzim dušom svom
Te glasu se obradovah, al' me boga stid,
A stid me njega, jer je porod srca mog;
Stog nit veseljem nit mi tugom taj je jad.

Glasnik

Sto onda? Nesretnika da donesemo.
Il' što ćemo, da ugodimo srcu tvom?
Daj promisli? A poslušaš li savjet moj.
Svom sinu nesretnome nećeš biti krut.

Tesej

Donesite, da u oko ga pogledam
I riječma mu i kaznom božjom dokazom.
Da krevet moj okalja, makar taji to.

TESEJ, ZBOR

Zbor

Ti stalno, čvrsto srce ljudsko, božije
Kršiš, Kipranko.
Šarokrili/49/ ti o boku lebdi,
Krilma strjelohitrim
Krili se, leti kopnom, morem slanim
Preko bučnijeh vala.
A zatravljeni srce, kad Ero zlatni, sjajni /50/
Krilma se obori.
Plamtli, gori;
Zvjerove gorske on
I skot morski - sve, što zemlja hrani.
Sve, što sunce žarko grije.
I ljude skuči. svlada.
Svime samo tvoje. Kipranko.
Kraljevsko žezlo vlada.
(Artemida se javlja u zraku. Teseju iza leđa.)

ČIN ŠESTI

TESEJ, ARTEMIDA. ZBOR

Artemida

Čuj, Egejev sine, rode mi dični.

Moj nalog je ovo;

Ja - Letina kćerka, Artemida zborim.

O Teseju. zašto se jadan veseliš,

A rođenog sina po nepravdi ubi?

Ta lažnijem riječma ljuba te skloni.

Bez dokaza jasna. Al' jasan je grijeh tvoj.

Od stida u Tartar, po zemlju dolje

Što ne skloniš tijelo

U krila poželiš, ko ptica se vineš

i nesreći svojoj s puta se makneš?

Međ ljudima poštenim žica ni časak

Provesti ti nije.

Čuj, Teseju, jade, nevolju svoju!

Pomoći ne mogu, rastužit te moram.

Tvog sina pošteno srce ti otkri;

Sad dođoh, da smrću premine časnom;

I ljube ti strast ču, al' opet dobrotu.

Ja odoh. Od božica najmrža nama

Jer nedužnost radost, milina je naša

Nju u srce darnu, za sinom planu.

Al' razborom plamen utušiti htjede.

Preko volje pletkam' dada je ubi.

Pod zekletvu ljubav sinu ti otkri.

Al' kako je čestit, ponudu odbi.
A vjerom ne krenu, kad grdnjama ono
Ti grdit ga stade, - strah boga ga bješe.
A ona u strahu, da se ne dozna.
Laž napiše, sina pogubi tvoga
Lukavštinom grdnom, - al' uvjeri tebe.

Tesej
Ao, meni!

Artemida
Riječ, Teseju, zar boli tebe? Miran bud'!
Čuj sada dalje! Jače još jauknut ćeš.
Zar znaš, tri želje da ti otac obeća
Izvršit'? Jednu, rđo jedna, izbaci
Na sina, a na dušmanina rnogo si.
Kralj, otac morski, dade, kol'ko moro je.
Ta on obreće, sve u misli najboljoj.
Ti preda mnom i pred njim očit zlotvor si.
Nit čeka potvrde nit glasa proročkog
Nit istraži nit dade, niz da godina
Iznese sve, već brže, no je trebalo.
Na sina svoga baci kletvu, ubi ga.

Tesej
Oj gospo, mrijet da j' meni!

Artemida
Strašno uradi,

Al' opet i to prostil tebi može se.
To volja samo Kiprankina bješe ti, -
Gnjev srca smiri. Bozim' 'vakav zakon je:
Bog želji boga drugog nikad neće se
Protivit, nego s puta mičemo se vijek.
Ta dobro znaj: da Zeusa se ne bojim ja.
Sramote takve nikad ne doživjeh li.
Te dala bih. da čovjek, meni najdraži
Na svijetu, 'vako gine! A u grijehu tvom
Baš zlobe nije. - u neznanju učini.
A onda žene smrt ti ote priliku.
Da pitaš, - lako ona srce skloni ti.
Sva nesreća na tebe gruhnu najjače,
A žalost i na mene, - smrti pobožna
Ne raduju se bozi, nego ljudma zlim
Sa djecom, domom zatiremo svaki trag.

Zborovođa

Baš eno nam jadnik dolazi amo!
Gle meso mu i plavokosa glava -
U jednoj sva krvi! Oh nesreće doma!
Ah, kakva li ovo dvostruka tuga
Sad navali pod krov, od boga dođe!
(Donesu Hipolita. On ne vidi Artemidu. Ona je u pozadini.)

TESEJ, ARTEMIDA, HIPOLIT, ZBOR

Hipolit

Jao, jao!

Ja nesretnik bolan s krivična suda
Od krivična oca kruto postradah.
Ja pogiboh jadan! Ajme mene!
Svom glavom mi mojom trgaju boli,
A grčevi ljuti kidaju mozak.
Daj stani, da klonulo odmorim tijelo!
Ah, ah!
Oh, mrska mi sprego, moje mi ruke
Vi gojenci konjski!
Vi satrste mene, smakoste mene!
Uh! tako vam boga, polako, sluge.
Mog tijela se ranjenog hvatajte rukam'!
Tko na bok mi desni ovo naleže?
Ded oprezno diž'te, nosite složno
Zle kobi jadnika, što otac ga prokle
I ogriješi dušu! Zeuse, zar vidiš?
Ja - pobožan čovjek, štovalac božji.
Što krepošću svojom nadvisih sve ljude.
Bez sumnje sad u Had, pod zemlju idem,
Svoj život izgubih. Uzalud muka -
Sva pobožnost moja.
Zaludu na svijetu trudom se trudili.
Jao, jao!
Bol, opeta bol me popada sada!
Ded pustite jadna!
Smrt došla po mene! Ljekar je ona.
Dotucite mene, dotuc'te bijednika.
Za dvoreznim mačem srce mi čezne.
Da raskroji tijelo,

A počinkom života da počine meni!
(Polože nosila.)

O oca mi moga nesretna kletvo!
Sad baština roda, od krvi ljaga.
Grijeh predaka starih, koljena davna.
Gle izbjija jasno, ne čaši više.
Što srnu na mene,
A ništa baš kriv ja nevolji nijesam?
Jao! Što da rečem?
Pa kako da život
Sad bijede mi tužne, grozne se riješi?
Oh, da me jadnika uspava, smiri
Had u crnom svome noćnome krilu!

Artemida
(iza Hipolita.)

Oh, jadni, kakve bijede jaram sape te!
Tvog srca plemenitost upropasti te.

Hipolit
Ha!
Božanski daše, mirise! U bolu svom
Ja osjetih te, - mahom tijelu lakše je.
Artemida zar božica je blizu tu?
(Uspravi se.)

Artemida
Jest, jadni, ona je, božica ti najdraža.

Hipolit

Bijednika zar me, Gospo, vidiš, kakav sam?

Artemida

Jest, vidim, - s oka suzu prolit ne smijem.

Hipolit

Tvog lovca, pratioca nema - nema već.

Artemida

Da, nema, - al' mi gineš srcu mio, drag.

Hipolit

Tvoj vozač gine, gine čuvar kipova.

Artemida

To Kipranka podmukla tako zamisli.

Hipolit

Ao meni! Sad znam boga, što me uništi!

Artemida

Tvoj prezir rani je, a krepost razjari.

Hipolit

Nas troje, vidim, šatre evo Kipranka.

Artemida

Tvog oca, tebe, treću - bračnu drugu mu.

Hipolit

I s očeva sad jada moram zaplakat.

Artemida

Bog savjetom ga savjetova, zaslijepi.

Hipolit

Moj oče jadni, bijedni s ove nesreće.

Tesej

Moj sinko, pogiboh, za život ne marim.

Hipolit

Grijeh veću tebi nego meni gradi bol.

Tesej

Da mogu, sinko, mjesto tebe mrtav bit!

Hipolit

Oh, gorka 1' dara Posidona, oca tvog!

Tesej

U usta da mi nikad nije došla riječ!

Hipolit

Što onda? Ubi mene, kako bješe ljuti/51/

Tesej

Um, pamet meni bozi onda smetoše.

Hipolit

Uh!

Ah, bogove da može proklet ljudski rod!

Artemida

De stani! Afrodite bož'ce grdnji bijes

Tvog tijela sa veseljem, slašću neće ti

Progonit tamo u mrak mračni pod zemlju, -

A sve rad pobožnosti, dobrog srca tvog.

No ja ču njoj se svojom rukom na drugom,

Od ljudi što je srcu njenu najdraži,

Osvetit ovim strjelama neizbjježnim.

A tebi, mučenice, za muke ču ja

Čast divnu podat u Trezenu, gradu tom, -

Pred svadbu djeve mlade kosu rezat će,

Prikazat tebi; suze, žalost za tobom

Kroz vijekove će duge tebi plata bit.

Vijek djevam' iz grla će vit se pjesma, bol

I slavit tebe, - neće ljubav Fedrina

Uminut, mukom o njoj neće mučat se.

A ti mi, čedo stara starca Egeja,

Svog sina zagrli, privini na grudi!

Preko volje ga ubi, - griješit prosto je

Smrtiniku, na grijeh njega kad navede bog.

A tebi kažem: nemoj oca mrzit svog,

Hipolite! Ta suđeno ti bješe mrijet.

I - zbogom! Mrtva stvora gledat ne smijem

Nit smrtnog časa dahom zadnjim kaljat se.
A vidim, blizu da si toj već nevolji.
(Nestaje je.)

TESEJ, HIPOLIT, ZBOR

Hipolit
Pa zbogom i ti, djevice mi blažena!
Sa prijateljstvom dugim se lako rastaješ.
Po želji tvojoj svađu s ocem pustit ću, -
Ta i prije ti vazda tvoju slušah riječ.
Jao! na oči mi veće sjeda mrak, -
Daj, oče, prihvati me, pridrž' tijelo mi!
(Klone, otac ga pridrži.)

Tesej
Ajme mene! Sinko, što ćeš sa mnom - s
nesrećom?

Hipolit
Oh, umrijeh! Donjeg svijeta vrata vidim ja.

Tesej
Prokletstvo zar na duši mojoj ostat će?

Hipolit
Ne! To ubistvo tvoje ja ti oprashtam.

Tesej

Što veliš? Ti mi praštaš tu krv prolitu?

Hipolit

Jest, - za svjedoka zovem djevu lovicu./52/

Tesej

Moj dragi, kako plemenit si ocu svom!

Hipolit

Ah zbogom, zbogom puno puta, oče moj!

Tesej

Ao meni pobožnoga, dobrog srca tvog!

Hipolit

Daj želi, sini bili 'vako čestiti!

Tesej

Zapustit, sinko, nemoj me! De opri se!

Hipolit

Kraj otporu je svakom, - oče, izdišem,

Što brže plaštem lice meni zastri sadi/53/

Tesej

Ateno, slavni grade, kraju Paladin,

Oh dušu kakvu gubite! O jadan ja!

Zla tvog ču često ja se sjećat, Kipranko!

Zborovođa

(odlazeći sa zborom.)

Jad, nevolja evo iznebuha banu,

Sve građane snađe.

I grozne će suze potokom teći,

Jer velike glave stigne li tuga, -

Glas takav ti jače okupi dušu.